

Riigikogu põhiseaduskomisjon
Lossi plats 1a
15156 Tallinn

Teie 12.09.2018 nr 1-1/13-679/1
Meie 03.10.2018 nr 4/282

Arvamuse esitamine isikuandmete kaitse seaduse eelnõu (679 SE) ning isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse eelnõu (650 SE) kohta

Lugupeetud Marko Pomerants!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Riigikogu põhiseaduskomisjoni võimaluse eest avaldada arvamust isikuandmete kaitse seaduse eelnõu (679 SE) ning isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse eelnõu (650 SE) kohta.

Kaubanduskojal ei ole täiendavaid märkuseid ega kommentaare isikuandmete kaitse seaduse rakendamise seaduse eelnõu (650 SE) kohta. Samas teeb Kaubanduskoda ettepaneku muuta isikuandmete kaitse seaduse eelnõud 679 SE (edaspidi: eelnõu).

Võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete töötlemise alused on vastuolus isikuandmete kaitse üldmäärusega

Kaubanduskoja hinnangul on eelnõu § 10 lõige 1, mis sätestab, et võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete edastamine kolmandale isikule ning edastatud andmete töötlemine kolmanda isiku poolt on lubatud andmesubjekti krediitdivõimelisuse hindamise eesmärgil ning üksnes juhul, kui vastutav või volitatud töötleja on kontrollinud edastatavate andmete õigsust, õiguslikku alust isikuandmete edastamiseks ning registreerinud andmeedastuse, vastuolus isikuandmete kaitse üldmäärusega (edaspidi: IKÜM).

Eelnõu koostajad on lähtunud antud sätte sisustamisest IKÜM artikli 6 lõige 1 punktist e, mille kohaselt on isikuandmete töötlemine lubatud, kui see on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks, ning sama artikli lõikest 2, mille järgi on liikmesriikidel

võimalus määrata üksikasjalikumalt kindlaks töötlemise konkreetsed nõuded, et tagada seaduslik ja õiglane töötlemine.

Esiteks on Kaubanduskoja arvates kaheldav, kas eelnõus sätestatu, et võlasuhete rikkumise seotud isikuandmete töötlemine on lubatud ainult krediitdivõime hindamisel, tähendab ikka IKÜM järgi konkreetsete nõuete kehtestamist ja mitte hoopis avaliku huvi eesmärgi piiramist. Teine ja olulisem asjaolu on aga, et eelnõu § 10 kehtestamine piirab oluliselt IKÜM artikkel 6 lõige 1 punkti f rakendamist siseriiklikus korras. Eelnimetatud sätte kohaselt on isikuandmete töötlemine seaduslik, kui isikuandmete töötlemine on vajalik vastutava töötleja või kolmanda isiku õigustatud huvi korral.

Eelnõu § 10 praegune sõnastus on loonud olukorra, kus IKÜM järgi on küll lubatud õigustatud huvi korral töötleda võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmeid, kuid eelnõu järgi siseriiklik õiguskord lubab töötleda võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmeid ainult juhul, kui viimane on mõeldud krediitdivõimekuse hindamiseks. Sellest tulenevalt ei oleks antud sõnastuse järgi võimalik võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmeid töötleda näiteks töölesobivuse väljaselgitamiseks finantsasutuses, mis aga on õigustatud huvi tõttu vajalik – selgitada välja, kas isiku enda maksekäitumine on eeskujulik, et käsutada teiste isikute vara. Praegune eelnõu sõnastus võib välistada ka võimaluse kontrollida teenusepakujatel isikute võlasuhete rikkumist maksehäireregistris, kui isikul on soov saada teenusepakujalt krediiti seadme või teenuse ostmiseks.

Samuti juhib Kaubanduskoda tähelepanu asjaolule, et võlasuhte rikkumise seotud isikuandmete töötlemise liigne piiramine ei ole asjakohane ega mõistlik. Ka võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete töötlemise puhul teistel eesmärkidel, kus õiguslikuks aluseks on õigustatud huvi, lasub töötlejal kohustus mõjuvalt põhjendada andmete töötlemist – eesmärgipärasuse ja minimaalsuse kohustus, ning kohustus teavitada töötlemisest andmesubjekti.

Ettepanek sõnastada ümber eelnõu § 10

Kaubanduskoja hinnangul tuleb muuta eelnõu § 10 sõnastust, et viimane ei läheks vastuollu IKÜM-ga. Kasutada võiks vana, ehk praegu kehtiva isikuandmete kaitse

seaduse sõnastust. Vana isikuandmete kaitse seaduse §-s 11 on sätestatud taoline nõue järgnevalt: „Isikute krediitdivõimelisuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil kolmandatele isikutele edastamiseks mõeldud isikuandmete töötlemine on lubatud üksnes juhul /.../.“ Vana isikuandmete kaitse seaduse § 11 ei lähe selles osas vastuollu IKÜM-ga, ehk lubab võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete töötlemist erinevatel juhtudel, kui töötlemise eesmärk on sarnane krediitdivõimelisuse hindamisega. Näiteks töötleda isikuandmeid laenuportfelli riskide hindamisega, mille õiguslik alus võib olla nii avalik- kui ka õigustatud huvi. Laenuportfellide riskide hindamine on vajalik, et vältida rämpsalaenude tõusu ja sellest tulenevalt majanduskeskkonna halvenemist.

Sellest tulenevalt teeb Kaubanduskoda ettepaneku muuta isikuandmete kaitse seaduse eelnõu § 10 lõige 1 sõnastus järgnevalt: „Võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete edastamine kolmandale isikule ning edastatud andmete töötlemine kolmanda isiku poolt on lubatud andmesubjekti krediitdivõimelisuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil ning üksnes juhul, kui vastutav või volitatud töötleja on kontrollinud edastatavate andmete õigsust, õiguslikku alust isikuandmete edastamiseks ning registreerinud andmeedastuse.“

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Indrek Tops indrek.tops@koda.ee 604 0071